

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2007 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2008

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2007 en proposition om statsbudgeten för 2008 (RP 62/2007 rd) till finansutskottet för beredning. Förvaltningsutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning beslutat lämna finansutskottet ett utlåtande om sitt behörighetsområde.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi
- chef, konteramiral Jaakko Smolander, polisdirektör Kimmo Hakonen, regeringsråd Riitta Koponen, regeringsråd Tarja Oksanen, ekonomidirektör Jukka Aalto, konsultativ tjänsteman Rainer Alanen, konsultativ tjänsteman Mika Rossi, ekonomichef Mauno Iskala och specialmedarbetare Olli T. Alho, inrikesministeriet
- understatssekreterare Juhani Turunen, avdelningschef, statens arbetsmarknadsdirektör Teuvo Metsäpelto, budgetråd Helena Tarkka

och projektchef Jaakko Kuusela, finansministeriet

- konsultativ tjänsteman Meri-Sisko Eskola, arbetsministeriet
- direktör Kaarina Koskinen, Utlänningsverket
- direktör Martti Kallio, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Markku Nieminen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorn utbildade FOSU rf
- chefen för forskning och samhällspolitik Ilkka Alava, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- samordnare för samhällsrelationer Päivi Järvinen, Löntagarorganisationen Pardia rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- centralkriminalpolisen
- rörliga polisen
- Nödcentralsverket
- polisinsättningen i Helsingfors härad
- Suomen Nimismiesyhdistys ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- Tulltjänstemannaförbundet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den kommunala ekonomin

Utskottet noterar att den kommunala ekonomin generellt utvecklats positivt under de senaste åren. År 2006 steg årsbidraget och räckte till att

täcka både avskrivningarna på anläggningstillgångarna och nettoinvesteringarna. I år uppskattas årsbidraget stiga till 2,6 miljarder euro, vilket samtidigt överstiger avskrivningarna på anläggningstillgångarna. Nettoinvesteringarna kommer 2007 antagligen att vara något större än årsbidraget. Dessutom kommer kommunernas skuldsättning att öka långsammare.

Kommunernas statsandelar kommer att öka märkbart 2008, sammanlagt ca 720 miljoner euro, bland annat till följd av att kostnadsfördelningen mellan stat och kommun justeras. Kommunernas inkomster kommer att öka med nästan 340 miljoner euro i och med att full indexjustering nu för första gången görs sedan de kalkylerade statsandelarna infördes.

Regeringen uppskattar i propositionen om statsbudgeten för 2008 att kommunernas årsbidrag stiger till 3,1 miljarder euro och därmed klart överstiger avskrivningarna. Enligt beräkningarna i budgetpropositionen täcker årsbidraget nettoinvesteringarna, och länestocken kommer inte att öka märkbart. Löneökningarna inom den kommunala sektorn ser dock ut att bli större än vad som beräknas i propositionen, och de kommer att öka kommunernas utgifter mycket mer än man räknat med.

Utvecklingen i den kommunala ekonomin är generellt sett positiv. Detta beror särskilt på god ekonomisk aktivitet och efterföljande stark tillväxt i samhällsekonomin. Kommunernas skatteinkomster kommer att öka stort i år, ca sju procent. Samma positiva trend håller i sig nästa år. Med tanke på en hållbar kommunal ekonomi är det ändå viktigt att ha kontroll över utgifterna. Detta är också en grundläggande fråga med avseende på hur den kommunala ekonomin utvecklas på längre sikt.

De ökande skillnaderna mellan kommunerna har redan länge utgjort ett allvarligt problem. Antalet kommuner med negativt årsbidrag har minskat, men samtidigt är situationen allvarlig för de mest utsatta kommunerna. Denna trend avspeglar sig på tjänsterna och på detta sätt på tillgång och kvalitet när det gäller medborgarservice. Vissa kommuner har inga förutsättningar att stabilisera ekonomin enbart genom egna

åtgärder. Även av denna anledning behövs finansieringsunderstöd enligt prövning fortfarande åtminstone i dagens läge. Kommun- och servicestrukturreformen innefattar också reformering och förenkling av statsandelarna till kommunerna. Samtidigt måste systemet beakta kommunernas särförhållanden och servicefaktorer.

Klientavgifterna inom social- och hälsovården sågs över senast 2002. En reform som också beaktar att avgifterna släpar genomförs vid ingången av augusti 2008. Kommunernas avgiftsinkomster kommer att vara 25 miljoner euro större nästa år. Med beaktande av klientavgifternas natur anser utskottet att kommunerna måste få behålla det som inflyter.

Syftet med kommun- och servicestrukturreformen är att stärka kommun- och servicestrukturen, utveckla sätten att producera och organisera servicen, revidera kommunernas finansierings- och statsandelssystem samt se över uppgiftsfördelningen mellan kommunerna och staten så att det finns en stark strukturell och ekonomisk grund för ordnandet och produktionen av den service som kommunerna ansvarar för samt för kommunernas utveckling (FvUB 31/2006 rd — RP 155/2006 rd). Meningen är att förbättra produktiviteten och dämpa utgiftsökningen i kommunerna samt att skapa förutsättningar för att utveckla styrningen av den service som kommunerna ordnar.

Utskottet poängterar att flytet i den kommunala ekonomin inte minskar behovet av en kommun- och servicestrukturreform. Av de anställda inom den kommunala sektorn arbetar mer än 80 procent inom social- och hälsovården eller undervisnings- och kulturväsendet. Behovet av social- och hälsovårdstjänster och konkurrensen om den minskande arbetskraften kommer att öka i och med att åldersstrukturen förändras och de stora åldersklasserna lämnar arbetslivet. Utöver utgiftstrycket hotar också det minskande utbudet på arbetskraft den finansiella hållbarheten i den kommunal ekonomin genom att skattebasen försvagas.

Enligt inhämtad utredning har kommun- och servicestrukturreformen fått en bra start. När det gäller kommunsammanslagningar har processen

till och med framskridit snabbare än väntat. Sammanlagt över 200 kommuner har deltagit i utredningar av kommunsammanslagningar sedan 2005. I år har 44 kommuner lagt fram förslag om kommunsammanslagning. Dessutom har också utvecklingen av servicestrukturerna, inbegripet olika former av kommunalt samarbete, börjat även om arbetet med att utvärdera kommunernas utredningar och genomförandeplaner fortfarande pågår. Utskottet poängterar att bättre service är en väsentlig del av kommunsammanslagningarna och de kommunala samarbetsprojekten. Vidare understryker utskottet att man målmedvetet måste fortsätta arbetet med att genomföra kommun- och servicestrukturreformen i enlighet med den antagna ramlagen, de fastställda kriterierna och den beslutade tidsplanen. Dessutom måste projektet hela tiden följas upp. Utskottet betonar hur viktigt det är att vi lyckas genomföra reformen både för den kommunala ekonomin och för att servicetillgången och tjänsternas kvalitet ska kunna tryggas.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning i budgetpropositionen att de enheter som kommunerna inrättar för samarbetet måste vara livskraftiga och fungerande. Giltighetstiden för den tidsbundna lag som gäller stödandet av ett djupgående samarbete förlängs till 2009—2012. Samtidigt måste det ske en översyn av reglerna och av hur väl den finansiering som stöder samarbetet räcker till.

Det är positivt att basserviceprogrammet etablerat sig och att programförfarandet skrivs in i lag. Samtidigt måste programmet förbättras och få mer genomslag. Utskottet understryker vikten av balans mellan kommunfältets uppgifter och finansieringsförutsättningarna. Detta är av vikt för hela den kommunala ekonomin och för servicen till medborgarna. Bedömningen av kommunernas möjligheter att ta emot nya uppgifter ska ske i överensstämmelse med finansieringsprincipen. Över lag är det skäl att förhålla sig restriktivt till att påföra kommunerna nya uppgifter.

Basserviceprogrammets status bör höjas också i relation till andra sektorbaserade planer. Utskottet framhåller att basserviceprogrammets

status måste vara central vid bedömningen av kommunernas finansiella ställning och finansieringsramarna för den kommunala ekonomin. Utskottet påminner också i detta sammanhang om att det i egenskap av utskott för den kommunala ekonomin årligen ska föreläggas det gällande basserviceprogrammet i enlighet med riksdagens uttalande (FvUB 2/2006 rd).

Inre säkerhet

Polisen. Utskottet vill framhålla det etablerade målet inom förvaltningsområdet, dvs. att antalet polismän ska ligga på samma nivå som 2002 även i framtiden (se t.ex. FvUU 40/2006 rd). I detta sammanhang hänvisar utskottet också till sitt betänkande om förvaltningsredogörelsen (FvUB 2/2006 rd — SRR 2/2005 rd) och betonar att polisens förvaltning bör utvecklas med tanke på att medborgarna ska tillförsäkras säkerhetstjänster och att produktiviteten ökar då förvaltningsstrukturerna gallras. Samtidigt ser man till att det finns tillräckliga resurser för grundläggande polisverksamhet, dvs. utryckningar, övervakning, brottsbekämpning och tillståndstjänster (se också FvUB 24/2006 rd).

Den 12 oktober 2007 yttrade sig förvaltningsutskottet i enlighet 47 § 2 mom. i grundlagen om inrikesministeriets utredning om polisens lokalförvaltning (FvUU 14/2007 rd — MINU 1/2007 rd). I det utlåtandet bedömer utskottet det reformeringsarbete som hittills utförts. Inrikesministeriet föreslår i sin utredning att antalet polisinsatser minskas från 90 till 24. I sitt utlåtande FvUU 14/2007 rd ansåg utskottet att tillgången och kvaliteten på servicen måste tryggas i hela landet för att reformen ska kunna vara acceptabel. Ett syfte med reformen är uttryckligen att genom effektiviseringar lösgöra resurser för den operativa polisverksamheten.

Under de senaste åren har ekonomiska orsaker lett till att man i polisen verksamhet endast begränsat kunnat genomföra behövliga investeringar. Också utvecklingsprojekt har skjutits på framtiden. De strama utgiftsramarna har bara räckt till de mest nödvändiga utgifterna. Utskottet uttrycker dessutom sin oro över att utbildade

poliser inte kunnat sysselsättas fullt ut efter avslutad utbildning.

Enligt uppgift ligger den post som överförs inom anslaget för polisens omkostnader nu nära den verksamhetsmässiga och ekonomiska riskgränsen. En lämplig nivå på den posten anses vara ca 5 procent av totalbeloppet på den finansiering som budgeterats för verksamheten (FvUU 40/2006 rd).

Det som ser ut att bli ett problem 2008 är att det inte längre finns några nya sätt att förbättra finansieringsläget. Med färre poliser blir servicen mindre tillgänglig och kvaliteten sämre. Om man däremot skjuter på investeringar och utvecklingsprojekt blir produktiviteten och servicen sämre och dessutom stiger kostnaderna i framtiden. Dessutom behövs det också pengar till omställningsskyddet för personalen när polisens lokalförvaltning reformeras, medan produktivetsvinsten kommer först senare. Enligt de uppgifter utskottet har är polisväsendets anslagsunderskott i budgetpropositionen för 2008 ca 10 miljoner euro.

Förvaltningsutskottet vill peka på översynen och utvecklingsåtgärderna inom polisorganisationen. Av utskottets utlåtande FvUU 14/2007 rd framgår det bl.a. att den nya indelningen i polis-inrättningar betyder att polisens länsledning vid länsstyrelserna blir överflödigt och att det i framtiden kan frigöra resurser för lokalpolisens behov. Personalen inom polisens länsledning uppgår till sammanlagt ca 80 personer. I anknytning till reformen av polisens centralförvaltning har utskottet lyft fram tanken om en polisstyrelse. Ett annat genomförbart alternativ är ett likadant stabssystem som inom gränsbevakningen. I vilket fall som helst måste den högsta polisledningens ställning klarläggas. Inrikesministeriets polisavdelning har omkring 140 anställda.

Gränsbevakningsväsendet. Förvaltningsutskottet konstaterar utifrån inhämtad utredning att det anslag på något över 200 miljoner euro som i budgetpropositionen reserverats för gränsbevakningsväsendets omkostnader är tillräckligt, förutsatt att tilläggskostnaderna för överföringen av fastighetstillgångar beaktas i rätt utsträckning i

2008 års budget och till fullt belopp i budgetramarna under de kommande åren.

Huvuddelen av gränsbevakningens bebyggda fastighetsbestånd överförs till Senatfastigheter för ägarförvaltning från ingången av 2008. Överföringen gäller emellertid inte sjöbevakningsstationer, patrullstugor, övervakningstorn och motsvarande konstruktioner eller skogsområden och öar, vilket motsvarar ca 22 procent av gränsbevakningens nuvarande fastighetstillgångar. Ursprungligen var det meningen att fastigheterna på öar skulle överföras till Senatfastigheter, men de tycks ändå förbli under gränsbevakningsväsendets ägarförvaltning, trots att gränsbevakningen ville annat. Det är särskilt krävande att underhålla fastigheter på öar, och dessutom är det ekonomiskt betungande. För närvarande är dessa fastigheter 18 till antalet, och 10 av dem är sjöbevakningsstationer.

Gränsbevakningsväsendets lokalkostnader kommer att öka märkbart 2008—2011 i anknytning till överföringen av fastighetsförvaltningen. Detta beror på hyreseffekter av de omfattande byggplanerna (t.ex. gränsövergångsställena), högre kostnadsnivå och hyrehöjningar. Enligt inkommen redogörelse anger budgetpropositionen felaktigt att den genomsnittliga årliga tilläggskostnaden för överföringen av fastighetsförvaltningen är ca 4 miljoner euro. År 2008 är den kostnaden uppskattningsvis 4,1 miljoner euro, medan den 2009 är 6,6 miljoner euro, och 2010 och 2011 hela 7,7 respektive 8 miljoner euro. Det bör noteras att anslaget för försvarsmakten beaktar utgiftsökningen på grund av lokalkostnaderna.

Förvaltningsutskottet anser att gränsbevakningsväsendet för att kunna utföra sitt uppdrag på behörigt sätt bör få full kompensation för tilläggskostnaderna till följd av överföringen. Kostnaderna måste självfallet bestämmas med beaktande av hur mycket lokalkostnaderna stiger. Dessutom måste det finnas täckning för kostnaderna för att förnya och förbättra det fastighetsbestånd som gränsbevakningsväsendet behåller. Omkostnadsanslaget måste också kunna användas för ombyggnad av fastigheterna på öar och till utgifter för nybyggen. Den kapitalhyra

som Senatfastigheter betalas bör också innefatta de grundläggande renoveringar som behövs för att upprätthålla fastighetsbeståndet.

I budgetpropositionen reserveras ca 5,3 miljoner euro för materielanskaffning. Förvaltningsutskottet noterar att de planerade anskaffningarna av helikoptrar och patrullbåtar kan påbörjas. De exakta kostnaderna får vi veta först när anbudsförfarandet är avslutat.

Enligt tillgängliga uppgifter kommer Estland att gå med i Schengenområdet vid ingången av 2008. Då kommer resurser inom gränsbevakningsväsendet att frigöras i hamnarna, och dessa resurser kan användas till att delvis avhjälpa personalbehovet på Helsingfors-Vanda flygplats. Trycket på gränsbevakningen har ökat på flygplatsen eftersom den tilltagande persontrafiken ökar uppgifterna som gäller in- och utresa.

Räddningsväsendet. Prioriteringarna inom detta ansvarsområde är att trygga räddningsverkens funktion och serviceberedskap när räddningspersonalens åldersstruktur ändras. Ett projekt har startats i syfte att uppnå det målet. Det går bl.a. ut på att granska grunderna för räddningspersonalens dimensionering och sammansättning och för prestationskraven på räddningsenheterna och de uppgiftsrelaterade prestationskraven. Dessutom vidtas åtgärder för att effektivisera den verksamhet och uppföljning som avser att bevara räddningspersonalens fysiska och psykiska arbetsförmåga.

Utskottet vill poängtera hur viktigt det är att säkerställa nödcentralernas operativa tillförlitlighet och snabbhet så att hjälpbehövande skyndsamt får bl.a. den hjälp de behöver för att liv och hälsa ska tryggas. Verksamheten och informationssystemen måste förnyas så att centralerna genom nätverkssamarbete kan stödja varandra vid arbetstoppar och under exceptionella omständigheter. Nödcentralens ledningssystem måste förbättras om kvalitetsnivån på verkets serviceförmåga och verksamhet ska kunna garanteras. Det behövs också mer personal. Enligt budgetpropositionen ska resurserna ökas med 40 årsverken. Utskottet vill med anledning av inkommen redogörelse framföra sin oro över

att momentet för nödcentralens verksamhet ser ut att få ett underskott på 10 miljoner euro 2009. Vidare bör särskild uppmärksamhet fästas vid de anställdas utbildningsbehov och motivation samt vid hur betungande arbetet är. Riksdagen kommer att få en redogörelse om nödcentralerna före utgången av detta år. Utskottet kommer utifrån den att göra en grundlig genomgång av nödcentralernas verksamhet.

Det är viktigt, menar utskottet, att man i enlighet med regeringsprogrammet inleder åtgärder i syfte att trygga läkar- och räddningshelikoptrarnas verksamhet.

En produktiv offentlig sektor

Utskottet anser att regeringen måste försöka främja en ökad produktivitet inom den offentliga sektorn. Om totalutbudet på arbetskraft börjar minska finns det risk för att tillväxtmöjligheterna inom samhällsekonomin mattas av under de kommande åren, om man inte samtidigt lyckas förbättra arbetets produktivitet. Utgiftstrycket ökar till följd av större efterfrågan på service när befolkningen åldras, och därför måste man granska arbetsprocesserna och arbetets organisering inom hela den offentliga sektorn. Om den offentliga sektorn blir mer produktiv räcker den allt knappare arbetskraften bättre till, samtidigt som förutsättningarna för ekonomisk tillväxt tryggas.

Utskottet poängterar att produktivitet i mycket handlar om organisering av arbetsuppgifter, ledarskap, utnyttjande av ny teknik och samarbete med andra aktörer. När ökad produktivitet uppnås på rätt sätt kommer också kvaliteten på arbetslivet att förbättras och uppgifterna att bli mer lockande.

Till de viktigaste åtgärdsområdena när det gäller att förbättra produktiviteten hör för den kommunala sektorns del kommun- och servicestrukturreformen och för statsförvaltningens del statens produktivetsprogram och det nyligen inledda reformarbetet med statens regionförvaltning.

Utskottet understryker att produktivetsprogrammen ska vara realistiska, annars blir det lätt så att servicen försämras och förvaltningen blir

mindre produktiv. Att spara utan hänsyn till kostnaderna leder inte till ett gott resultat.

Regeringen har för avsikt att fortsätta genomföra den föregående regeringens produktivhetsprogram i syfte att förbättra statsförvaltningens produktivitet. Under ramperioden 2008—2011 kommer produktivhetsåtgärderna uppskattningsvis att minska behovet av personal med sammanlagt ca 8 500 årsverken. På motsvarande sätt uppskattas den naturliga avgången bland statsanställda under den perioden till ca 23 000 personer, av vilka ca 12 000 går i egentlig ålderspension.

Genom rambeslutet, som budgetpropositionen för 2008 bygger på, siktar regeringen på att genom nya åtgärder ytterligare kunna minska antalet statsanställda från det långtidsmål på 9 600 årsverken som den förra regeringen uppställde. Avsikten är då att komma upp till en ytterligare minskning om 4 800 årsverken. Regeringen har för avsikt att i november 2007 granska åtgärdsprogrammets verkningar åtgärdsvis utifrån det arbete som finansministeriet samordnat. Våren 2008 är det meningen att besluta om hur de ytterligare nedskärningarna ska fördelas mellan förvaltningsområdena och när de ska göras.

Utskottet betonar att man inte får någon övertygande bild av kvaliteten på statens produktivhetsprogram när man ser på hur det hittills genomförts enligt osthyvelsprincipen. Det man sett är alltför starkt schablonmässiga sektorsvisa personalnedskärningar utan någon samordnad produktivets- och kostnadsanalys eller någon övergripande granskning. Det har också verkat så att man låtit de olika förvaltningsområdena klara sig på egen hand utan något att gå efter. Det är då inte fråga om förbättrad produktivitet utan om nedläggning av verksamhet. Enligt utskottets uppfattning måste man också ompröva tanken på nya personalnedskärningar. Men det finns naturligtvis också goda exempel på äkta utvecklingsarbete inom statsförvaltningen, exempelvis de utvecklingsåtgärder som skatteförvaltningen genomfört.

Polisens, gränsbevakningens och tullens uppgifter kan i detta sammanhang nämnas som exempel på sådana i stor utsträckning operativa

uppgifter där personalnedskärningar mycket lätt leder till svårigheter med att fullgöra de lagstadgade uppgifterna och samtidigt till sämre service. Om man på polisens förvaltningsområde genomför de redan beslutade personalnedskärningarna avseende andra än poliser enligt den kalkylmässiga andelen, leder detta i praktiken till att poliser måste överföras från operativt arbete på fältet till uppgifter som drabbats av nedskärningarna. Motsvarande exempel finns på andra förvaltningsområden.

I detta sammanhang bör det också konstateras att riksdagen i samband med behandlingen av förvaltningsredogörelsen godkände ett uttalande enligt vilket regeringen bl.a. i det statsfinansiella ramförfarandet ska se till att antalet statsanställda inte fastställs utifrån en schematisk matematisk kalkylmodell utan med hänsyn till statens uppgifter samt de fördelar produktivitetshöjande projekt och processer genererar (FvUB 2/2006 rd).

Invandring

Det är meningen att inrikesministeriet ska få en sammanhållen enhet som svarar för invandring och integration. Till den hör migrationsavdelningen (nuvarande utlänningsavdelningen) och under den Migrationsverket (nuvarande Utlänningsverket). Samma enhet kommer också att innefatta åtminstone politikavdelningens arbetsteam för invandrapolitik, verkställande avdelningens arbetsteam för invandring och arbetstillstånd, delegationen för etniska relationer, flyktförläggningarna, minoritetsombudsmannens byrå och diskrimineringsnämnden, vilka alla överförs från arbetsministeriet till inrikesministeriet.

Utskottet anser det vara viktigt att invandrapolitiken och migrationsförvaltningen blir en integrerad helhet. Ett enhälligt ställningstagande från riksdagen om detta finns i förvaltningsutskottets betänkande FvUB 4/2004 rd om den gällande utlänningslagen. I betänkandet hänvisas det till ett uttalande som riksdagen godkände redan i början av 1990-talet och som fortfarande gäller.

Den regeringsproposition som gäller sammaförande av utlänningsförvaltningen (RP 90/2007 rd) remitterades inte till förvaltningsutskottet för beredning även om den propositionen uttryckligen gäller förvaltningsutskottets ansvarsområde. Utskottet noterar ändå med tillfredsställelse att reformen går framåt på det sätt som riksdagen velat. Mottagningen av asylsökande hör nära samman med bl.a. Migrationsverkets asylprövning. Det är viktigt att flyktinförläggningarna samlas i anknytning till Migrationsverket.

Utskottet betonar att man genom invandrapolitiken främjar laglig invandring, ger internationellt skydd, bekämpar illegal invandring och människohandel samt främjar integration och goda etniska relationer. Det är viktigt att beredningen inom invandrapolitiken är enhetlig, helhetsbetonad och aktiv. Också de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna måste tillgodoses i invandrapolitiken. När migrationsförvaltningen bildar en sammahållen enhet måste den fungera bättre samt även i fort-

sättningen följa principerna för god förvaltning och garantera klienternas rättssäkerhet. Dessutom understryker utskottet hur viktigt det är att främja arbetskraftsinvandringen.

Utlänningsverket fyller en central funktion när det gäller administrativa utlänningsärenden. Verket har effektiviserat sina funktioner och processer märkbart under de senaste åren. Det har verkställt utlänningslagen väl och bedrivit en resultatrik verksamhet. Systemet för elektronisk behandling av ärenden, ett pågående viktigt utvecklingsprojekt, är enligt inkommen utredning det största enskilda produktivitetsprojektet inom statsförvaltningen. Det nya systemet uppskattas framför allt påskynda behandlingen av ärenden om uppehållstillstånd och medborgarskap.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
vordf. Tapani Mäkinen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Oiva Kaltiokumpu /cent
Elsi Katainen /cent

Timo Korhonen /cent
Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Lenita Toivakka /saml
Unto Valpas /vänt
Tuula Väättä /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Socialdemokratiska riksdagsgruppen anser att utskottet i sitt utlåtande borde ha betonat genomförandet av kommun- och servicestrukturreformen, särskilt den ökande skillnaden mellan kommunerna och kommunstrukturen, som baseras på pendlingsregionerna. Vi anser att starka baskommuner också bäst kan trygga den kommunala servicestrukturreformen. Bestämmelser om revideringen av finansierings- och statsandelsystemet för kommunerna finns i den gällande ramlagen. Vi anser att utskottet borde ha tagit ställning till en stärkt beskattningsrätt för kommunerna. Det är enligt 11 § i ramlagen meningen att genom reformen stärka kommunernas skatteinkomstbas genom att skatteavdragen överförs så att de belastar staten och att undanröja hindren för kommunsammanslagningar och samarbete mellan kommuner i anslutning till finansieringssystemet. Den kommunala ekonomin kommer dessutom att försämrats till följd av löneuppgörelsen för den kommunala sektorn.

År 2008 blir kommunerna tvungna att betala största delen, dvs. ca 70 procent, av de ökade omkostnaderna på cirka två miljarder euro för den kommunal sektorn. Förvaltningsutskottet har i ett utlåtande (FvUU 8/2007 rd) påpekat att det föreligger en risk för att de snabbt ökande omkostnaderna och det ökande behovet av omsorgstjänster leder till att kommunernas finansiella läge försämrats på nytt under de kommande åren om den ekonomiska utvecklingen allmänt sett avtar så som prognostiserats.

Även om beloppen på statsandelarna ökar 2008 kommer statens relativa finansieringsandel av den kommunala social- och hälsovården att minska kännbart, vilket innebär att de kommunala medfinansieringsandelarna ökar kraftigt. En indexjustering som motsvarar den uppskattade höjningen av kostnadsnivån inom den kommunal sektorn kommer att göras av kommunernas statsandelar. Justeringen ökar statsbidragen med 374 miljoner euro, och av detta belopp

utgörs kommunernas andel 339 miljoner euro. I motsvarande mån kommer kommunernas utgifter att öka med 884 miljoner euro på grund av kostnadsökningen. Exempelvis är den statsandel som regeringen föreslår för kommunerna för social- och hälsovårdens driftskostnader inte på långt när tillräcklig om man jämför med hur mycket man vet att behövs. Detta är ohållbart med tanke på kommunal likabehandling. Eftersom kostnadstrycket ökar i samtliga kommuner är det kommunerna med utflyttningsöverskott och en stor äldrebefolkning som först får ekonomiska svårigheter. För dem är det svårare att kompensera den höjda självfinansieringsandelen med skattehöjningar. Socialdemokratiska riksdagsgruppen har tillsammans med kristdemokratiska, vänsterförbundets och sannfinländarnas riksdagsgrupper väckt en för oppositionen gemensam budgetmotion (BM 52/2007 rd) om en anslagsökning på 600 miljoner euro för statsandelar till kommunerna för social- och hälsovårdens driftskostnader. Den satsningen på de kommunala statsandelarna skulle fördelas jämnt mellan kommunerna enligt invånarantal, vilket borgar för att kommuner i olika ställning blir likabehandlade. Vi anser att utskottet borde ha föreslagit en anslagsökning på 600 miljoner euro till statsandelarna till kommunerna för social- och hälsovården.

I ett läge där de sociala förmånerna inte höjs godkänner socialdemokraterna inte regeringens förslag om att höja klientavgifterna inom social- och hälsovården och att indexbinda avgifterna. Höjningarna kommer att drabba de mest sjuka, arbetslösa och låginkomsttagare mest. Höjda klientavgifter kommer särskilt att leda till situationer där jämlikheten och rätten till social trygghet enligt 6 respektive 19 § i grundlagen inte längre uppfylls för låginkomsttagare samt funktionshindrade och långtidsarbetslösa som som lever på socialbidrag. Om man ändå beslutar att höja avgifterna måste den tjänsteleverande kommunen ovillkorligen få behålla intäk-

terna så att servicenivån kan höjas. Intäkterna av kommunala avgifter tillkommer kommunerna.

Ståndpunkt

Vi anser därför

*att förvaltningsutskottet i sitt utlåtande
borde ha beaktat vad vi anför.*

Helsingfors den 18 oktober 2007

Rakel Hiltunen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd

Valto Koski /sd
Tuula Väättäinen /sd

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

1. Finansieringsunderstödet till kommunerna enligt prövning

I 2006 års bokslut var finansieringsunderstödet till kommunerna enligt prövning 28,5 miljoner euro, men i budgetpropositionen för 2007 bara 14 miljoner euro. Även om regeringen nu i budgetpropositionen för 2008 föreslår att anslaget höjs till 20 miljoner euro, är detta inte tillräckligt. Skillnaderna mellan kommunerna ökar kraftigt, och nu behövs mer behovsprövad finansiering än vad regeringen föreslår för att basservicen ska kunna tryggas i alla kommuner i hela landet.

Vi föreslår att finansieringsunderstödet i fråga ska vara 35 miljoner euro 2008. Detta skulle innebära en höjning av anslaget i budgetpropositionen med 15 miljoner euro.

2. Finansiering av kommunerna

Finansieringen av kommunerna är otillräcklig, och statsandelarna måste höjas märkbart. Vi hänvisar i detta avseende till oppositionens gemensamma budgetmotion (BM 52/2007 rd) enligt vilken anslaget för statsandelar för social- och hälsovård måste höjas med 600 miljoner euro för utveckling av offentliga tjänster, jämlika löner i enlighet med regeringsprogrammet och tryggad kvalitet på och tillgång till social- och hälsovård.

3. Höjda kommunala avgifter för social- och hälsovård och indexbindning av avgifterna

Vi kan inte anse det vara socialt rättvist att avgifterna för social- och hälsovård höjs och blir indexbundna. Utöver det föreslår regeringen att kommunerna ska fräntas de ökade avgiftsintäk-

terna genom sänkta statsandelar. Om avgifterna höjs måste pengarna gå direkt till kommunerna.

Tanken på att höjda och indexbundna avgifter bör slopas anser vi. Avgiftshöjningarna kommer socialt sett att slå orättvist, dvs. drabba fattiga kommuninvånare som är helt beroende av exempelvis kommunala hälso- och sjukvårdstjänster och kommunal barnomsorg.

I synnerhet kommer regeringens ställningstagande om att avskaffa nollavgiftsklassen på ett orättvist sätt att gälla barnfamiljer där den ena föräldern är arbetslös. Samtidigt vägrar också denna regering att höja arbetslöshetsersättningens dagpenning. Den sammanlagda verkningen av höjd dagisavgift och utebliven höjning av akassan är att familjer med arbetslösa får mindre i handen.

4. Finansiering av nödcentralerna

Nödcentralernas funktion måste tryggas med tillräcklig finansiering. Färre centraler tryggar inte tillgången till service. De nuvarande nödcentralerna behövs för att tillräcklig kompetens och lokalkännedom ska kunna tryggas.

5. Statens produktivhetsprogram

Statens produktivhetsprogram får inte hota servicen. De nuvarande serviceställena måste tryggas i hela landet på lika villkor. Att minska den statligt anställda personalen på det sätt som regeringen föreslår är helt orealistiskt.

Ståndpunkt

Vi anser därför

att förvaltningsutskottet i sitt utlåtande borde ha beaktat vad vi anför.

Helsingfors den 18 oktober 2007

Unto Valpas /vänst

Pirkko Ruohonen-Lerner /saf